

Nedgravede affaldsløsninger i Ikast-Brande Kommune

Foto fra Bøgevænget i Brande, 2015.

Indhold

1	Indledning.....	3
1.1	Ikast-Brande Kommune står klar med råd og vejledning:.....	3
2	Konceptet	3
3	Etablering.....	3
3.1	Krav til placeringen.....	4
3.1.1	Hensyn til brugerne.	4
3.1.2	Hensyn til renovatør.	4
3.2	Jordflytning.....	5
4	Fraktioner.....	5
4.1	Dagrenovation.....	5
4.1.1	Gråt dagrenovation.	5
4.1.2	Grøn dagrenovation	6
4.2	Genanvendelige fraktioner.....	6
5	Fordele og ulemper ved nedgravede løsninger.....	6
5.1	For:.....	6
5.2	imod:.....	7
5.3	Affaldsskakter.....	7
5.4	Affaldsskakter og nybyggeri.	7
5.5	Brand.	8
5.6	Gode råd.....	8

1 Indledning

I Ikast-Brande Kommune er der mulighed for at boligforeninger, ejerforeninger og kommunale institutioner m.fl. kan etablere fælles indsamling af affald i form af helt- eller delvist nedgravede affaldsløsninger i såkaldte undergrundscontainere.

I denne vejledning kan du finde oplysninger om muligheder og krav ved etablering af undergrundscontainere. Undergrundscontainere fås til alle typer af husholdningsaffald, både gråt og grønt dagrenovation, papir & pap, glas & flasker samt dåser & dunke mv.

Ikast-Brande Kommune skal godkende en nedgravet affaldsløsning og kommunen skal altid tages med på råd inden etableringen for at sikre, at tilkørselsforholdene, affaldskapaciteten, placeringen m.v. er i overensstemmelse med kommunens regulativer for henholdsvis husholdningsaffald og erhvervsaffald. Forudsætningen for tilladelse til etablering af undergrundscontainere er, at der indgås en aftale mellem Ikast-Brande, kommune og ejeren af den enkelte ejendom. For at Ikast-Brande Kommune kan garantere at undergrundscontainerne bliver tømt skal etableringen af undergrundscontaineren være godkendt af kommunen og kommunens vognmand. Der findes en tilmeldingsblanket/aftaleseddel som kan downloades på hjemmesiden: www.affald.ikast-brande.dk. Blanketten kan også fås ved henvendelse til AffaldGenbrug ved Ikast-Brande Kommune på mail: affald@ikast-brande.dk.

1.1 Ikast-Brande Kommune står klar med råd og vejledning:

Kontakt gerne Ikast-Brande Kommune så tidligt i processen som muligt, så vi finder den mest optimale løsning til jeres behov. Du er velkommen til at kontakte AffaldGenbrug på telefonnummer 9960 3250 eller på mailen: affald@ikast-brande.dk for yderligere information om undergrundscontainere.

2 Konceptet

En undergrundscontainer er defineret ved, at containeren er gravet helt eller delvist ned under terrænniveau. Der skelnes imellem halvt og helt nedgravede undergrundscontainere, alt afhængig af, hvor stor en del af containeren der er synlig over jorden. Undergrundscontainere fås i forskellige størrelser op til 5 m³. Affaldssystemet består således af en nedgravet yderbeholder af beton, plast eller glasfiber. Inden i yderbeholderen placeres så en inderbeholder i stål, plast eller tekstil. Affaldet opbevares således hovedsageligt under jorden hvor temperaturen begrænses til ca. 8 grader og lugtgener dermed begrænses i sommerperioden.

Beholderne tømmes normalt ud fra samme grundprincip, nemlig ved at løfte "inderbeholderen" op ved hjælp af en lastbil med kran. Beholderens bund åbnes op, og affaldet tømmes ud i lastbilen, der kan være udstyret med en åben container eller det kan være en komprimatorbil, som det kendes fra almindelige skraldebiler. Der er fordele og ulemper ved nedgravede affaldsløsninger, se mere under afsnittet på side 6.

3 Etablering.

Før etablering påbegyndes, skal AffaldGenbrug ved Ikast-Brande Kommune kontaktes og godkende projektet. Nedgravning af affaldsbeholdere skal altid ske på egen grund. På Hjemmesiden

<https://affald.ikast-brande.dk/> kan der downloades en blanket til ansøgning om etablering af nedgravede affaldsløsninger. Derudover skal der søges en byggetilladelse før etableringen påbegyndes. Ansøgning om byggetilladelse skal ske via følgende link: www.bygogmiljoe.dk. Det er grundejers ansvar at rydde op omkring beholderne og at beholderne vedligeholdes så de fremstår i sikker og funktionsdygtig stand.

I forbindelse med etablering af nedgravede beholdere skal det sikres at der er tilstrækkelig kapacitet til affaldet og alle beholdere skal være CE-mærket og overholde reglerne i DS/EN 13071-1 og 2. Derudover skal beholderne kunne tømmes med et 1-krogs kransystem. Ikast-Brande Kommune er gerne behjælpelig i forbindelse planlægning af placering og kapacitet mv.

Ved etablering af nedgravede affaldsbeholdere er der overordnet set to fremgangsmåder. Den første er, at grundejer, boligforening, ejerforening eller grundejerforeningen selv finder den ønskede beholdertype og indhenter tilbud på beholdere og på etableringen og så efterfølgende fremsender fakturakopi til Ikast-Brande Kommune med henblik på udbetaling af tilskud til beholdere til genanvendelige fraktioner. Alternativt kan Ikast-Brande Kommune indhente tilbud på beholdere og etablering og så efterfølgende afregne etablering af beholderne til dagrenovation og evt. merudgift til genanvendelige fraktioner (over 30.000,- kr.) med grundejer/ejerforening. Processen i forbindelse med etableringen aftales nærmere med kommunen.

3.1 Krav til placeringen.

3.1.1 Hensyn til brugerne.

- ✓ De nedgravede beholdere skal placere således at der er så kort afstand som muligt til beholderne for brugerne – der bør ikke være mere end 75 m mellem beholderne og hoveddøren.
- ✓ Tilgængeligheden skal være egnet for alle, også børn, ældre og handicappede.
- ✓ Beholderne kan med fordel placeres hvor brugerne i forvejen dagligt passerer forbi.
- ✓ For at skabe tryghed bør beholderne placeres i lyse og åbne omgivelser.
- ✓ Området omkring beholderne skal være belyst i mørke perioder.
- ✓ Fuldt nedgravede systemer skal være forsynet med et sikkerhedshegn eller sikkerhedsgulv, som afskærmer hullet over yderbeholderen ved tømning.

3.1.2 Hensyn til renovatør.

- ✓ Af hensyn til kranens løftehøjde skal der være en frihøjde på minimum 10 meter over beholderne. Det gælder også luftledninger.
- ✓ Tilkørselsvejen skal være mindst 4 m bred og opbygget så den kan tåle tung trafik.
- ✓ Hvis renovationsbilen ikke kan fortsætte forbi beholderne skal der være passende vendeplads.
- ✓ For at sikre at renovationsbilen kan løfte beholderne bør afstanden mellem bilen og beholderne ikke være mere end 4-6 m.
- ✓ Af sikkerhedsmæssige årsager bør der ikke være fortov og cykelsti mellem renovationsbilen og beholderne.
- ✓ Der skal være fri passage på ca. 1 m rundt om beholderne af hensyn til betjeningen.
- ✓ Grundejer skal sørge for, at der på tømningdagen ikke står ting omkring beholderne, som forhindrer tømningen.
- ✓ I vinterperioder skal der være ryddet sne og gruset inden tømning.

3.2 Jordflytning.

Ved etablering af nedgravede affaldsbeholdere genereres der en del overskudsjord fra nedgravningen. Hvis overskudsjorden skal flyttes væk fra matriklen skal jordflytningen anmeldes til Ikast-Brande Kommune når det drejer sig om mere end 1 m³. Du kan læse mere om jordflytning her: [jordflytning-anmeldelse](#). Her finder du også et link til de dokumenter der skal udfyldes i forbindelse med jordflytning. Hvis du har spørgsmål omkring reglerne for jordflytning kan du kontakte Ikast-Brande Kommune på 9960 4000 eller mail: teknikogmiljoomraade@ikast-brande.dk.

4 Fraktioner.

I forbindelse med etablering af nedgravede affaldsløsninger i Ikast-Brande Kommune skal der som minimum etableres to beholdere til dagrenovation – en til gråt dagrenovation og en til grønt dagrenovation. Derudover vil Ikast-Brande Kommune i langt de fleste tilfælde stille krav om at der etableres 2-3 beholdere mere til genanvendelige fraktioner som papir og glas mm. Ikast-Brande Kommune yder tilskud til etablering af beholdere til genanvendelige fraktioner. For alle fraktionerne gælder det at placering og antal af beholdere skal godkendes af Ikast-Brande Kommune før beholderne etableres. Skilte på beholderne med piktogrammer leveres af Ikast-Brande Kommune for at sikre ensartede tekster og piktogrammer. Eksempler på piktogrammer kan findes her: <https://affald.ikast-brande.dk/>. Ikast-Brande Kommune forbeholder sig ret til at påsætte label eller en elektronisk chip på de enkelte beholdere i forhold til automatiseret tømningsregistrering.

4.1 Dagrenovation.

I forbindelse med etablering af nedgravede affaldsbeholdere er det helt afgørende for at systemet virker at der er tilstrækkelig kapacitet. Alle dagrenovationsbeholdere i Ikast-Brande Kommune skal være tilmeldt den kommunale tømningsordning og tømmes hver 14. dag – pris for tømning fremgår af Ikast-Brande Kommunes takstblad. For dagrenovation er dimensioneringsgrundlaget ca. 100 L affald pr. husstand pr. uge. Heraf vil der være ca. 85 L gråt affald pr. husstand pr. uge og tilsvarende ca. 15 L grønt affald pr. husstand pr. uge.

Der kan dog være en del afvigelser i affaldsmængderne fra område til område. Mængderne er afhængig af husstandsstørrelse, alderssammensætning i området og områdets generelle tradition for sortering. Ikast-Brande Kommune har tal og statistikker det afleverede affald i kommunen tilbage i tiden og kommunen deltager gerne i rådgivning om kapacitet og placering mm.

4.1.1 Gråt dagrenovation.

Den grå del af dagrenovationen går til forbrænding og er ting som mælke- og juice kartonner, Bleer, pizzabakker og snavset plast- og indpakningsfolie mv. Sorteringsvejledning findes på hjemmesiden: <https://affald.ikast-brande.dk/>. Som nævnt kan der regnes med ca. 85 L gråt dagrenovation pr. husstand pr. uge. Ikast-Brande Kommune har registeret tidligere års mængder og den nuværende opstillede kapacitet på de enkelte ejendomme. Beholderne til gråt dagrenovation er typisk på 3 - 5 m³ og der er for nogle fabrikater mulighed for at tilvælge opsamling af perkolat og dermed minimere risikoen for at de samles perkolat i affaldsbrønden.

4.1.2 Grøn dagrenovation

Beholdere til grøn dagrenovation skal også tilmeldes den kommunale ordning med tømning hver 14. dag. Den grønne del er alle former for madrester inkl. kødaffald, kaffegrums og teblade og aftørningspapir samt æggebakker mv. Affaldet sorteres og bruges efterfølgende til biogasproduktion. Som udgangspunkt vil der som nævnt være ca. 15 L grønt affald pr. husstand pr. uge. Grøn dagrenovation indeholder meget vand og dermed kommer der meget perkolat fra affaldet. Derfor er det vigtigt at der vælges en beholder som er designet til grønt affald og kan opsamle den mængde perkolat der kommer så det ikke løber ud i brønden.

4.2 Genanvendelige fraktioner.

Ikast-Brande Kommune vil som udgangspunkt stille krav om at der etableres beholdere til følgende fraktioner:

- Papir og småt pap
- Glas og flasker
- Dåser og plastdunke

Derudover skal der placeres en mindre boks til batterier sammen med de nedgravede beholdere. Ikast-Brande Kommune yder tilskud til indkøb og etablering af beholderne til de genanvendelige fraktioner samt til en batteriboks. Tilskuddet er pr. 1. januar 2016 på max 30.000 kr. pr. beholder/ fraktion. Beløbet er eksklusiv moms. Ikast-Brande Kommune udbetaler først tilskuddet når der er modtaget en kopi af betalt faktura. Dimensioneringen af de genanvendelige fraktioner vil typisk være 5 m³ til papir og småt pap. 3 m³ eller 2,5 m³ til både glas og flasker samt dåser og dunke. Tømningsfrekvensen for genanvendelige fraktioner kan variere mellem hver 2. – 4. – 6. eller hver 8. uge. Tømningsfrekvens og fyldningsgrad vurderes og justeres over tid i samarbejde med viceværten. Tømning af de genanvendelige fraktioner varetages af Ikast-Brande Kommune som også afholder udgifterne til tømningerne.

I forbindelse med etablering af nedgravede beholdere til de genanvendelige fraktioner skal beholderne så vidt muligt placeres således at de er offentligt tilgængelige. Ligesom ved det grønne affald er vigtigt at vælge en beholder der er designet til den pågældende fraktion – især til fraktionen glas og flasker er det vigtigt at der vælges en beholder som er robust i forhold til spidse og skarpe genstande og at beholderen er udstyret med flaskebremse eller anden støjdæmpende funktion.

5. Fordele og ulemper ved nedgravede løsninger.

Der er flere ting som kan tale for at etablere helt eller delvist nedgravede affaldsløsninger.

5.1 For:

- Mulighed for at skabe affaldsløsninger der æstetisk passer ind i det omgivende miljø – det er dog et krav at det valgte design kan tømmes af Ikast-Brande Kommunes entreprenør.
- Mulighed for stor kapacitet (op til 5 m³ pr. beholder) og deraf tilsvarende færre beholdere.
- En god mulighed for besparelser på tømningsprisen i forhold til traditionelle skraldespande. Tømningspriser fremgår af Ikast-Brande Kommunes hjemmeside: <https://affald.ikast-brande.dk>
- Børn, ældre og handicappede kan have lettere ved at benytte de nedgravede løsninger end de almindelige 4-hjulede containere som ofte står ved boligforeningerne.

- Færre lugtgener. Jorden omkring de nedgravede beholdere har stort set samme temperatur året rundt. Dermed nedkøles affaldet og det betyder at der særligt i sommerperioden er færre lugtgener.
- I vinterperioder med is og sne er tømningssikkerheden højere end ved affaldsbeholdere på hjul som ofte skal trækkes over længere afstande fra standpladsen til skraldebilen ved tømning.
- Mindre oprydning. Erfaringen viser at der er færre problemer med henkastet affald og viceværter mv. bruger mindre tid på oprydning og renholdelse end ved traditionelle løsninger med containere i affaldsskure.

5.2 imod:

- Relativ høj anskaffelses- og etableringspris.
- Færre og større nedgravede beholdere kan betyde længere gåafstand for nogle af brugerne
- Udfordringer til den konkrete placering da der kræves en stor løftehøjde og samtidig bør der maksimalt være 6 m fra de fjerneste beholdere til lastbilen.
- Der kan i perioder samles perkolat fra affaldet i bunden af brønden – især fra det grønne dagrenovation og glas og flasker.

Der er således både en række fordele og ulemper ved nedgravede affaldsbeholdere. Det er vigtigt at man i beboelsen holder fordele og ulemper op mod hinanden og samtidigt vurderer mulige placeringer i området i forhold til tilgængelighed for både brugerne og lastbilen, som skal tømme beholderne før der træffes beslutning om etablering af en nedgravet affaldsløsning.

5.3 Affaldsskakter.

Etableres der nedgravede affaldsbeholdere ved ejendomme, med affaldsskakter, skal der søges dispensation om lukning af disse hos Ikast-Brande Kommune, Bygge- og Miljøafdelingen.

Når Ikast-Brande Kommune modtager en ansøgning om tilladelse til lukning af affaldsskakter i eksisterende bebyggelser, foretages der en individuel vurdering. En eventuel dispensation gives som en permanent tilladelse til nedlæggelse af affaldsskakterne. Skakterne skal derfor ikke være forberedt til genåbning og kan eventuelt helt fjernes.

Etablering af affaldsskakter blev indskrevet i bygningsreglementet for at tilgodese særligt ældre og handicappede. En ansøgning om dispensation til lukning af skakterne skal derfor vedlægges dokumentation for, at der er truffet tilfredsstillende ordninger for ældre og handicappede i bebyggelsen. Ansøgningen om nedlæggelse af affaldsskakter kan håndteres sammen med ansøgningen om byggetilladelse via www.bygogmiljoe.dk/.

5.4 Affaldsskakter og nybyggeri.

I forbindelse med opførelse af beboelsesbygninger med 3 etager eller mere over terræn skal der jf. bygningsreglementet etableres affaldsskakt for hver opgang. Kravet om affaldsskakter er som nævnt ovenfor indskrevet af hensyn til ældre og handicappede.

Ved ansøgning om byggetilladelse til nybyggeri kan der samtidig søges om fritagelse for etablering af affaldsskakter. Ansøgningen skal indeholde en plan for indretning af plads til sortering af affaldet i fraktionerne grå dagrenovation, grøn dagrenovation, papir og småt pap, glas samt dåser og plastdunke.

5.5 Brand.

Hvis den ønskede placering af de nedgravede affaldsbeholdere er nærmere end 5 meter fra bygninger, skal placeringen vurderes og godkendes af brandmyndigheden med henblik på minimering af risikoen for brandspredning fra beholderen til andre bygninger.

5.6 Gode råd.

I forbindelse med investering i nedgravede affaldsbeholdere er det vigtigt at være opmærksom på følgende:

- At beholderne er CE-mærkede og overholder EN standarden.
- Om beholderne er brand og hærværkssikret.
- At beholderlåg og evt. dækplade er tætte så der ikke kan samles vand i beholderen.
- At belægningen omkring beholderne etableres så der ikke kan trænge overfladevand ind i beholderne
- Grundvandsstanden i området, da en høj grundvandsstand kan kræve ekstra tiltag i forbindelse med etableringen.

Generelt kan der hentes meget viden fra de bebyggelser der allerede har nedgravede affaldsløsninger. Ikast-Brande Kommune deler gerne ud af erfaringer og formidler også gerne kontakt til nogle af de bebyggelser der har haft nedgravede beholdere i en årrække.